

3.2. *Gældende ret*

3.2.1. Det følger af retsplejelovens § 934, stk. 1, at udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, kan retten behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, hvis der ikke under sagen er spørgsmål om højere straf end bøde, og omstændighederne ikke taler imod det.

I sådanne sager kan retten afsige udeblivelsesdom, og tiltaltes udeblivelse anses som en tilståelse. Baggrunden herfor er, at det på grund af den ringe straf, der oftest udmåles efter faste takster, anses for at være af mindre betydning, om tiltalte er til stede under domsforhandlingen.

Retten kan afvise at afsige udeblivelsesdom, hvis omstændighederne taler herimod, f.eks. hvis det er uklart, hvad tiltalen omfatter, eller det kan give anledning til tvivl, om anklagemyndigheden har henført forholdet under den korrekte lovbestemmelse. Som andre eksempler kan nævnes, at tiltalte – trods en lovlig forkyndelse – ikke kan antages at have fået underretning om sagen, eller at sagen må antages at have væsentlig betydning for tiltalte, f.eks. på grund af bødens størrelse eller kriminalitetens art.

Indkaldelsen til retsmødet skal indeholde oplysning om, at udeblivelse uden oplyst lovligt forfald kan betyde, at tiltalte dømmes efter anklageskriftet, jf. retsplejelovens § 932, stk. 1.

Hvis den sigtede har erkendt sig skyldig over for politiet, vil straffesagen normalt blive søgt gennemført som en tilståelsessag i medfør af retsplejelovens § 922 (der med virkning fra den 1. juli 2001 har afløst den tidligere § 925). Dette kan også ske i mere alvorlige straffesager, hvor en (evt. langvarig) fængselsstraf kan komme på tale.

En sag kan afgøres som tilståelsessag efter § 922, dvs. uden bevisførelse og uden medvirken af domsmænd, hvis den sigtede i retten afgiver en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende oplysninger, og sigtede samtykker i at sagen afgøres på denne måde. Denne afgørelsesmåde forudsætter, at sigtede er til stede i det retsmøde, hvor sagen behandles.

I domsmandssager efter retsplejelovens kapitel 80, der ved byretten er alternativet til proceduren efter § 922 om tilståelsessager, kan domsforhandlingen som hovedregel ikke gennemføres, hvis tiltalte ikke er til stede. Dette følger af henvisningen i retsplejelovens § 928, stk. 1, til § 846. Hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald, kan retten dog med forsvarerens samtykke bestemme, at *afhøring* af vidner skal ske. Dette følger af henvisningen i § 928, stk. 1, til § 847, stk. 1. Sådant beslutning kan dog kun træffes,

hvis det er foreneligt med hensynet til tiltalte, og udsættelse af sagen er til væsentlig ulempe for de mødte. Bestemmelsen giver ikke adgang til at *afgøre* sagen i tiltaltes fravær.

Derimod kan domsforhandlingen efter § 847, stk. 3, i visse tilfælde gennemføres i tiltaltes fravær, når retten ikke finder tiltaltes tilstedeværelse nødvendig. Heri ligger, at sagen – til trods for tiltaltes udeblivelse – skal være tilstrækkeligt oplyst. Herudover stilles der efter den nævnte bestemmelse krav om, (1) at tiltalte er undvejet, efter at anklageskriftet er forkyndt, (2) at tiltalte efter at være mødt ved sagens begyndelse har forladt retten uden rettens tilladelse, (3) at der under sagen kun er spørgsmål om ubetinget fængselsstraf i 6 måneder eller derunder, konfiskation, rettighedsfrakendelse eller erstatning, og at tiltalte har givet samtykke til gennemførelse af domsforhandlingen, (4) at der under sagen kun er spørgsmål om ubetinget fængselsstraf i 30 dage eller derunder, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning, eller (5) at retten skønner, at behandlingen af sagen utvivlsomt vil føre til, at tiltalte frifindes.

Bestemmelsen i § 847 kan principielt også anvendes i nævningesager, men må her anses for at være uden praktisk betydning. Baggrunden herfor er dels, at den tiltalte oftest vil være til stede, idet den pågældende er varetægtsfængslet, og dels fordi det formentlig altid i så alvorlige sager må anses for nødvendigt, at tiltalte er til stede under domsforhandlingen. Bestemmelsen nævnt under nr. 3 kan ikke benyttes i sådanne sager, allerede fordi en strafpåstand på mindst 4 års fængsel er en forudsætning for nævningebehandling efter § 687, stk. 2, nr. 1.

I ankesager ved landsretterne kan domsforhandlingen gennemføres uden, at tiltalte er til stede, hvis ankesagen alene vedrører strafudmålingen. Hvis tiltalte har anket til frifindelse, men udebliver fra domsforhandlingen i landsretten, kan retten afvise tiltaltes anke, hvis den finder, at sagen ikke med nytte kan behandles, uden at tiltalte er til stede, jf. retsplejelovens § 965 c, stk. 3. Tiltaltes udeblivelse medfører således normalt kun udsættelse af sagen, hvis anklagemyndigheden har anket med påstand om domfældelse i videre omfang end ved byrettens dom. Sagen kan dog også i disse tilfælde gennemføres, hvis betingelserne i § 847, stk. 3, er opfyldt. Dette følger af henvisningen i § 965 a til § 847.

For alle sagstyper gælder, at retten kan træffe beslutning om anholdelse, hvis en tiltalt, der er indkaldt, udebliver fra retsmødet uden oplyst lovligt forfald, jf. retsplejelovens § 757. Det er dog kun i få tilfælde praktisk muligt, at anholdelsen kan ske straks, således